

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Symbola Trinitatis, Id Est Trinitatis diversarum rerum, ex
Veteris ac Novi Testamenti Scripturis, Historijs &
exemplis; nec non congruentioribus rerum naturalium
similitudinibus conscripta ...**

Duplan, Theodore

Ruraemundae, 1663

Svbdivisio Prima. Ex creata Dei imagine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12221

qui est imago Dei creata, & ijs, quæ ad venerationem & re-
verentiam unius ac Trini Dei, occulto naturæ caractere, ne taci-
to veluti monitu ipsum excitant, hac tertiâ & ultimâ divisione
adijciuntur.

SUBDIVISIO PRIMA

Trinitas diversorum, in ipso homine seu
creatâ Dei imagine, conscripta, & ad my-
sterium Divinæ Trinitatis
accommodata.

SYMBOLUM I.

Triplex creatura,

*Purè spiritualis, purè corporalis, mixta sicut homo, qui intel-
ligibilis & corporeæ naturæ est nexus, at que confinium.*

OMnia quæ finxit digessit limite certo,
Distinxitque suis dotibus alma Trias.

Arbitrij merito perstans in amore triumphat

Spiritus, & piceis mergitur osor aquis.

Corpora mundus amet, meliori sorte creatis

O homo! qui Trini factus imago Dei.

N. Imago Dei non est in solo viro, ut aliqui voluerunt, sed & in Angelo &
in feminâ: tam enim Eva, femine & omnes Angeli, quam Adam & viri
sunt creati ad imaginem Dei, ut fule docet S. Aug. 12. de Trin. cap. 7.

N. 2. Quomodo via Angelorum absoluta sit daobus instantibus vel operationibus; & post primum immediate, perseverantes in bono ad terminum beatitudinis pervenerint, mali e contra ad damnationem. Qualiter etiam suafore Lucifero mali peccarint superbiâ, quâ non voluerunt Dei imperio subesse, consequenter odio et invidiâ ob dominium Dei, & exaltationem naturæ humanæ: E contra boni meruerint: actibus bonis Duce Michaële, unde prælium illud spirituale ortum, de quo Apoc. 12. lege vel apud Valent. vel alios.

SYMBOLUM 2.

Tripliciter Deus est principium creaturarum potentiâ, sapientiâ, bonitate.

Cuncta potens Trias e nihili secrevit abyfso,
Cujus inexhaustâ fons Bonitate fluit.
Ideâ, quem mente gerit mox explicat, orbem,
Et patet Artificis tam sapientis opus.
Hoc infinitâ quâ condidit arte gubernat,
Et tua quò rectè mens operetur, agit.

N. Gen 1. habetur: dixitque Deus &c. Et facti sunt. Dixit ergo, dum euncta creavit, id est, in mente concepit, voluit decrevit & imperavit Deus, puta ipsa SSS. Trinitas, & facta sunt, Dei enim velle est facere, inquit Athan. ferm. 3. cont. Ari. Appropriatur tamen vox *dixit* Filio. Unde scriptura per Filium quasi per Verbum omnia esse condita saepe dicit, quia nimirum Filius est notionale & propriè dictum Verbum, & consequenter ipsi appropriatur sapientia, ars, idea; sicuti Patri potentia, Spiritui S. bonitas attribuitur. Unde nomen principij in divinis sumitur & personaliter, & essentialiter. Nam & Pater est principium Filij & Spiritus S. & Deus est principium creaturarum.

SYMBOLUM 3.

Tripliciter Deus est ubique juxta illud:

Enter, præfenter, Deus est & ubique potenter.

Regnat ubique Trias: suprema est Regia cœlo,
Possidet unâ undas jura dat Una stygi.

Quanta

Quanta Trium virtus; Unius quanta potestas!
 Impositum cunctis rebus habere pedem.
 Spes tibi nulla fugæ superest, circumspice; vultum
 Quo-te-cumque feras, cuncta (a) Tuentis habes,

(a) Hinc Homerus de Deo ita loquitur: est sol, qui omnia videt, & omnia audit. Et Æ-
 gy tii pingebant Deum quasi oculum baculo innixum ut significarent Dei omniscientiam;
 vel sceptrum habens in se oculum ut simul significarent Dominium. Et S. Aug. serm. 2. de
 temp: oculos Dei universa cernentis non abdita locorum, non parietum septa secludunt:
 nec solum ei acta & cogitata sed & agenda & cogitanda sunt cognita. Ista est scientia
 summi Iudicis. Iste est tremendus aspectus &c. Semper ergo Dei meminere & mens tua ca-
 lum evadet, noster Pinch. ex S. Eph.

SYMBOLUM 4.

Tria in omni spirituali creaturâ,
 Natura, potentia, actus. Vel, ut habet Dion. cap. 11. De
 Cæl. Hierarchiâ, essentia, virtus, operatio.

P Rincipium motûs, nec non natura quietis,
 Cuilibet est enti scribit Aristoteles.

Principium est actûs naturæ innixa potestas;
 (a) Pneumatis est Natus, principiumquè Pater.

Hinc natura fluit, virtus & agentis, & actus;

Est Trias omnigeni fons & origo boni.

(a) A Patre & Filio authoribus consistendus est Spiritus S. S. Hil. lib. 2. de Trinit.

SYMBOLUM 5.

Triples status felicitatis humanæ.

Innocentiæ, gratiæ, gloriæ. In singulis est cognitio SSS.
 Trin. sed non æquè perfecta.

I Nfontem elysijs ab origine collocat hortis
 Sancta Trias positâ cum pare, lege, par em.

Prô

Prò dolor ! exciderant fastu data iussa, caduntque ;

Sed tua cum lucro gratia Christe levat.

Ipsa Trias tandem (munus pensetur amore)

Humanæ mentis gloria summa datur.

N. Ex D. Tho. 22. q. 2. art. 7. & 8. quòd Adam in statu Innocentię, tamquam primus parens qui posteros instrueret ad vitam æternam, fidem habuerit mysteriorum Divinorũ specialiter Incarnationis ut ex verbis Adami Gen. 2. propter hoc relinquet homo Patrem &c. collatis cum C. 5. ad Eph. colligunt DD. accipiendo hoc de Christo relinquire Patrem & Matrem cælestem Jerusalem ut ad hæreat Ecclesię in terra; & consequenter SSS. Trinit. fides fuit. Quæ per Christum & Apostolos clarè est manifestata.

SYMBOLUM 6.

Triã genera animarum

Scil. Vegetativum, Sensitivum, rationale, quæ in homine sunt una anima.

PLanta quidem sensim crescens assurgit in auras,
Ipsa tamen sensu, notitiâque caret.

Et pariter vivunt, gaudent animalia sensu,

Ac quadam crassâ cognitione valent.

(a) Præter ea est homini concessum (b) mente valere,

Et Triadis vultu, post sua fata, frui

[a] Anima rationalis ut docet D. Tho. Quodl. 1. art. 6. continet inferiores, puta vegetativam & sensitivam. (b) Docet idem Doctor 1. p. q. 93. imaginem Dei reperiri in homine secundum mentem (per mentem intellige omnem illam partem, per quam homo excedit alias creaturas & que convenit homini ut homo est) quia homo sic representat & naturam, & personarum Trinitatem aliquâ similitudine. Naturam, in quantum Deum imitatur non solum in hoc quod est, & vivit, sed etiam quod intelligit: Trinitatem in quantum in eo reperitur processio verbi, processio amoris: atque ita principium verbi, verbum, amor.

SYMBOLUM 7.

Anima una in corpore uno, triplici loco situata.

Spiritus informet simplex ut corpus idemque,
Symbola vix Triadis commodiora dabis.

Affingas unam triplicato in corpore mentem,
Spiritus ast idem, non triplicatus erit.

Schemate sub simili nonnullus censuit Author;

Fulsit (a) Isaiaë visio clara Dei.

[a] cap. 6.

SYMBOLUM 8.

Tres animæ potentiaë

Memoria, intellectus, voluntas.

Index Ingeniti sit prima potentia Patris;
Altera sit Verbi quod Patris ore fluit.

Tertia vis animæ, sedes quæ substat amori,

Hæc Procedentis Flamini esto typus.

Effigies Triadis non est hac pulchrior ulla,

Prototypique capax hæc erit una sui.

N. 1. Ex D. Tho. 1. p. q. 93. imaginem Trinit. in animâ principaliter attendi secundum actus, prout scil. ex notitiâ format verbum, & ex hoc prorumpit in amorem. Trinitas enim personarum secundum actualem processionem Verbi & Amoris distinguitur. Ac proinde dum dicitur per memoriam, intellectum & voluntatem representari Trinitatem, actus principaliter sunt intelligendi. Non tamen ideo sequitur quod in pueris & dormientibus non sit imago Dei, quia sufficit, quod actus sint virtualiter in suo principio: nam secundariò & consequenter ratio imaginis attenditur secundum habitus & potentias.

N. 2. Triplex imago est in animâ humanâ. Prima in quantum naturaliter est apta ad intelligendum Deum, & vocatur creationis, vel etiam imago

naturæ, quia convenit homini secundum naturam, secundum quam creatus est homo. Altera est eadem anima quatenus per fidem & charitatem cognoscit & amat Deum supernaturaliter, & dicitur imago recreationis & gratiæ. Tertia est quatenus eadem anima per lumen gloriæ & charitatem Patris Deum perfectè cognoscit & amat, & est imago perfectionis. Prima convenit omni homini nec unquam per peccatum perditur. Secunda solis justis, quæ animâ peccante deperditur & per justificationem reparatur. Tertia solis beatis. Servit hæc distinctio ad intelligendum scripturas, & Patres, qui subinde diversimodè de hac imagine loquuntur.

SYMBOLUM 9.

Imaginem SSS. Trinitatis agnoscimus ex eo, quod sumus, & nos esse novimus, & nostrum esse ac nosse diligimus. S. Aug. lib. 11. de civit. cap. 26.

Scrutator Triadis cupidissimus Augustinus,
Exhibet ingenio Symbola digna suo.
Acceptum Ingenito quivis ferat esse parenti,
Esseque per Genitum me scio Nosse meum.
Esse bonum est, quadrat Divinæ legibus artis,
Et quod ametur opus, Flamen amoris habet.

N. Ex D. Tho. loc. cit. imaginem Dei maximè consistere in eo actu, quo mens nostra fertur, seu ferri nata est in Deum: sic enim imago est similis exemplari: quia Verbum Dei nascitur de Deo secundum notitiam sui ipsius, & Amor procedit a Deo seipsum amante.

SYMBOLUM 10.

Tria sunt juxta vulgi opinionem humanarum actionum principia, sensus, mens, appetitus; juxta veritatem autem tantum duo; mens & appetitus. Ex Arist. 6. Eth. c. 2. & Enchir. Eth. peripat. Exim. D. Ant. Dave S. Theol. Doct. Louan. & profess. publici & ordinarij moralis doctrinæ.

Pincipium triplex humanos elicit actus,
Meta tamen fieri posset, ut una trium.

Men-

Mentis luce, bonum proponitur; appetis illud,
 Prosequeris toto corde, fruique cupis.
 Lux fidei Triadem solùm proponit amandam,
 Est quod ames summum, quove fruarè, bonum.

SYMBOLUM 11.

Tres operationes intellectûs

simplicium apprehensio, compositio, Discursus.

Est tabulæ primùm mens nostra simillima rasæ,
 Nulla rei species, nullus inestque color.
 Mox subit ens simplex; varijs dêin aucta figuris,
 Quæ disincta unit; colligit inde sequens.
 Esse Dei simplex puro signatur ab actu,
 Tres quoque Personas actio trina refert.

N. Homo intelligendo fit quasi omnia, ut ait Arist. 3. de An. quia omnium rerum imagines & simulacra in phantasiâ & mente sibi efformat. In quo etiam quamdam Dei similitudinem representat.

SYMBOLUM 12.

Tres hominis appetitus.

Rationalis, & Duo sensitivi, concupiscibilis, & irascibilis.

Bonum enim, quod est obiectum appetitûs; vel apprehenditur per intellectum & est appetitus rationalis; vel per sensum in quantum conveniens, sensuque delectabile, & est concupiscibilis; vel ut arduum, & licet non sit delectabile secundum sensum, tamen conveniens secundum aliquam commoditatem, & est irascibilis.

Unus est animæ triplex selecta cupido,
 At ratio summum regia c ulmen habet,

E e

Ira ve

Irave quâ justâ forvescunt pectora bile.

(a) Ardua moliri pro Deitate velis.

Nata cupido animis Triadis flagrabit amore,

Et desiderijs sit scopus ille suis.

(a) Socordis est anima dicere: sufficit mihi si salveris ad coelum per veniam. Quisque enim cenari debet ut in caelo sit primus, primumque ibidem referat bravium, quod ardua conantibus & heroicè certantibus dabitur. Ex Chryf.

SYMBOLUM 13.

Tres in homine spiritus,

Naturalis; vitalis, qui residet in corde quod est fons vitæ, cuius est mediantibus his spiritibus per totum corpus calorem naturalem distribuere; animalis qui residet in cerebro & inde diffunditur per totum corpus, necessarius sensationibus & virtuti progressivæ.

Spiritus ille prior viventis prima facultas;

Alter vivifico semine, corde sedet;

Vis motiva subest, & agendi corpora virtus:

Spiritus ille triplex, unicus alma Trias,

Nam Trias est, nos unde sumus, quâ vivimus, ad quam

Tendimus, a vitæ fine, suprema quies.

Quare B. Greg. Nazian. non tam sepe spiritum ducere quam Dei meminisse oportet, imò, si dici hoc potest, aliud nihil quam hoc faciendum. Nimirum, quia & respiratio, & vita ipsa, perpetuum Dei beneficium est.

SYMBOLUM 14.

Tres principes corporis partes penes medicos, Caput,
Cor, Jecur.

N. Quantum ad corpus, homo non est imago Dei, nisi forte late sumatur; sed habet similitudinem vestigij, sicut alia creaturae: neque etiam secundum corpus praecellit omnibus alijs creaturis; quamvis dici possit solum corpus majorem similitudinem esse juxta quod Ovid. canit 1. Metam.

Pronaque cum spectent animalia caetera terram,

Os homini sublime dedit, caelumque videre

Iussit, & erectos ad sidera tollere vultus &c.

Hae enim figura, est quaedam mentis in homine imago, quae etiam hominem monet quod caelo natus sit; & ab hoc si aberraret, satius non homo fuisset. Hic ergo merito omni homini est stimulus ad vitam Sanctam & puram, dum secum; cur animam rationalem & immortalem acceperit, cur recta sit statura & caelum sufficiat, non autem pronae & prostratae, & ut, pecora in terram, cogitat.

E Minet arrectum cerebri, caput, inclyta sedes;
Ceum caput est Triadis principiumque Pater.

Cor vitae fons est, vitae tibi Fons & Origo

(a) In medio est oriens, in medio moriens.

Et jecur ardescens Divinum signat Amorem:

En tribus est membris Sancta notata Trias.

(a) Operatus est salutem in medio terra. psal. 73. Hinc S. Aug. toto vobis figatur in corde, qui pro vobis fixus est in Cl. lib. de S. Virg. cap. 55.

Item in medio pecudum nascitur, in medio larronum denascitur. Vide pag. 77.

SYM-

(185)

SYMBOLUM 15.

Cor hominis Trigonum.

Humano si quanta petis sit corde cupido,
Sidereos orbis volve, solique globum.
Cor licet exiguae sit carnea portio molis,
Vim tamen immensam, nec leve pondus habet.
Non capitur caelis humana cupido, Trigonum
Sola Trias nostrum cor satiare potest.

N. SSS. Trinitatis fides commendatur in eo: diliges Dominum Deum tuum ex toto corde, ex tota anima & ex tota virtute: quasi diligere ex corde, sit diligere ex tota memoria quae Patri adscribitur; ex tota anima, sit ex toto intellectu qui filio datur; ex tota fortitudine, sit ex tota voluntate, quae Spiritui S. accommodatur. Raban. in Deut. 6.

SYMBOLUM 16.

Tres digitorum articuli.

Silubet en digito Triadem monstrare licebit;
Tres sunt in digito quolibet articuli.
Si dubites, crepitus digitorum consule, membrum
Quodlibet ad libitum tres digitale dabit.
Quot digitos igitur dextram laevamque recenset,
Tot sunt ante oculos symbola clara tuos.

SYMBOLUM 17.

Tribus ossiculis stipatur organum auditus seu tympanum quorum unum incudis, alterum malleoli, tertium stapedae figuram refert.

Monstravi digito nunc auribus excipe, praestans
Arcanae Triadis symbolon, auris habet.

Stipari

Stipari officulis auditûs organa ternis,
 Quisque machaoniâ, qui valet arte, docet.
 Nempè palam Triadis quoniam mysteria Doctor
 Explicat, hanc vulgus percipit aure fidem.

SYMBOLUM 18.

Triplex hominis ætas.

Crescens, media, deficiens.

Non immota manet, crescit, stat, deficit ætas,
 (a) Ad metam gradibus labitur hisce tribus.
 Maturo liberes animo, quo tramite pergas
 Præfixam ad metam, quam tua tela petant.
 Dum crescit, dum stare putas, dum labitur ævum;
 Tuta tibi ac felix meta sit una Trias.

(a) Quid aliud est vita quam cursus ad mortem inquit S. Aug. Præsens vita magis mors est quam vita, quia consistit in corruptione, fluxu & refluxu. Theoph. A. tumulo tumultum peto. Nazianz. Quotidiè demitur aliqua pars vitæ, & tum quoque cum crescimus vitæ decrevit; hunc quem agimus diem, cum morte dividimus: mox ut in vitam ingredimur, statim alia porta exire incipimus. Seneca epist. 59. Ite nunc mortales, opes, honores, prædia accumulate, cras morituri dicit noster Pincharius. Plures corporis humani Trinitates reperire est apud Bedam de nativitate infantium. Ubi etiam tres dies & noctes addit scilicet 6. Kal. Feb. & 3. Kal. & idus Feb. in quibus si vir natus fuerit, corpus ejus sine dubio integrum manere dicit: cujus mysterium mirabile est valde. Quid resti subsit, nescio.

SUB